

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.5.7.2024

Podinspektor Michał Domeracki
Komendant Powiatowy Policji w Kościerzynie

Komenda Powiatowa Policji w Kościerzynie
ul. Zgromadzenia Księży Zmartwychwstańców 2,
83-400 Kościerzyna

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/080 – Przeciwdziałanie przemocy domowej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Powiatowa Policji w Kościerzynie, ul. Zgromadzenia Księżych Zmartwychwstańców 2, 83-400 Kościerzyna (dalej: „Komenda”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Podinsp. Michał Domeracki, Komendant Powiatowy Policji w Kościerzynie, od 30 października 2023 r., wcześniej od 27 lipca 2020 r. I Zastępca Komendanta Powiatowego Policji w Kościerzynie ¹ (dalej: „Komendant”).
	W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił podinsp. Adam Bork od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 29 października 2023 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja wykonywania zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym współpraca z innymi podmiotami. 2. Realizacja procedury „Niebieskie karty”, w tym postępowanie wobec osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2023, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych także przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	Milena Szymańska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/68/2024 z 19 kwietnia 2024 r. (akta kontroli str. 1-5)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	W latach 2021-2023 funkcjonariusze Komendy realizowali zadania w zakresie pomocy udzielanej ofiarom przemocy domowej w ramach procedury „Niebieskie Karty” (dalej: „NK”), o której mowa w art. 9d ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej ⁴ , jednak nie zawsze podejmowali wszystkie wymagane działania i nie w pełni rzetelnie je dokumentowali.
--------------	---

¹ Sprawujący bezpośredni nadzór nad realizacją zadań przez Wydział Prewencji

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623 (dalej: „ustawa o NIK”).

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu zastosowano ocenę opisową.

⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 424, (dalej: „ustawa o przeciwdziałaniu przemocy” lub „upp”). Do 22 czerwca 2023 r. ustawa nosiła tytuł „o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie” i takiej nomenklatury używano też w jej treści. Ustawą z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 535) dokonano również szeregu innych zmian przepisów upp.

Komendant zapewnił warunki do wykonywania przez policjantów zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Zadania te rzetelnie określono w uregulowaniach wewnętrznych Komendy. Wyznaczono koordynatora procedury NK i osoby odpowiedzialne za realizację czynności na poszczególnych etapach jej wykonywania służbowego. Z przedstawicielami gmin z terenu powiatu kościerskiego zawarto porozumienia dotyczące uczestnictwa funkcjonariuszy Komendy w pracach zespołów interdyscyplinarnych danej gminy. Doskonalenie zawodowe policjantów w powyższej tematyce opierało się na szkoleniach wewnętrznych oraz zewnętrznych.

W Komendzie nie prowadzono odrębnych rejestrów rodzin objętych procedurą NK oraz nie dysponowano zintegrowanym rejestrem zawierającym ww. dane z innych instytucji. Brak zintegrowanego rozwiązania w przedmiotowym zakresie nie sprzyjał dysponowaniu przez funkcjonariuszy Komendy usystematyzowaną, kompleksową i łatwo dostępną wiedzą o wszystkich rodzinach z terenu powiatu objętych procedurą NK.

Na próbie 48 przypadków interwencji domowych stwierdzono, że w 42 sprawach podjęto prawidłowe decyzje o sposobie ich zakończenia poprzez m.in. udokumentowanie w notatniku służbowym i założenie 30 NK. W pozostałych sześciu sprawach, sporządzony przez policjantów opis interwencji w notatnikach służbowych, mógł wskazywać na zasadność wszczęcia procedury NK i prawdopodobieństwo występowania przemocy domowej.

Z kolei badanie 40 teczek „Przemoc w rodzinie” wykazało, że w każdym przypadku wszczęcie procedury NK było uzasadnione oraz została założonateczka zagadnieniowa „Przemoc w rodzinie”. W sprawach tych dzielnicowi zrealizowali obowiązki wynikające z dyspozycji grupy roboczej, a w ww. teczkach były karty nadzoru, dokumentujące działania przeprowadzone przez bezpośredniego przełożonego lub Koordynatora procedury NK (dalej: „Koordynator NK”). Stwierdzono jednak, że funkcjonariusze Komendy nie zawsze realizowali swoje obowiązki wynikające z rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” z 13 września 2011 r.⁵ oraz 6 września 2023 r.⁶ i Wytycznych Komendanta Głównego Nr 5 z 15 grudnia 2020 r. w sprawie sposobu postępowania policjantów podczas realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia⁷, a niekiedy realizowali je nierzetelnie.

W 16 na 40 (tj. 40,0%) nieterminowo przeprowadzano pierwsze lub następne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osób, co do których istniało podejrzenie, że były dotknięte przemocą. W 32 sprawach (tj. 80,0% badanych) nie udokumentowano niektórych działań podjętych przez funkcjonariuszy w ramach tej procedury, tj.: przekazania osobie dotkniętej przemocą arkusza B formularza NK, przeprowadzenia rozmowy z osobą, która stosowała przemoc w rodzinie; sprawdzenia informacji zawartych w policyjnych systemach informatycznych w zakresie zarejestrowanych interwencji Policji, przekazania przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej w formie notatki urzędowej informacji o podjętych działaniach w ramach realizowanej procedury NK oraz zakończenia procedury NK. W jednym przypadku (tj. 2,6% badanych) formularz NK przekazano

⁵Dz. U. Nr 209 poz. 1245 – dalej: „rozporządzenie o NK z 13 września 2011 r.”.

⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” z 6 września 2023 r. (Dz.U. poz. 1870) – dalej „rozporządzenie o NK z 6 września 2023 r.”.

⁷ Dz. Urz. KGP poz. 63 – dalej: „wytyczne nr 5”.

przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego z przekroczeniem terminu określonego w przepisach. Ponadto w czterech z 16 przypadków występowania nieletnich w rodzinach objętych procedurą NK (tj. 25% badanych), brak było potwierdzenia przekazania informacji o sytuacji małoletnich i nieletnich w rodzinach do komórki organizacyjnej ds. nieletnich i patologii. W jednym przypadku (tj. 2,6 % zbadanych) zastosowano wzór formularza NK niezgodny z obowiązującymi przepisami prawa, a w sześciu przypadkach – w związku z bezpośrednią interwencją funkcjonariuszy na miejscu zdarzenia – nie sporządzono formularza szacowania ryzyka. Co więcej w 11 przypadkach (27,5% zbadanych) nie stwierdzono udokumentowania w teczkach zagadnieniowych, ani poprzez załączenie kopii, ani w formie sporządzonej notatki urzędowej, informacji dotyczącej sporządzenia indywidualnego planu pomocy wobec rodziny dotkniętej występowaniem przemocy i zadań z niej wynikających do realizacji przez Komendę (tj. w szczególności częstotliwości wizyt sprawdzających).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Organizacja wykonywania zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym współpraca z innymi podmiotami

Opis stanu faktycznego

1.1. Zasady organizacji pracy Komendy w zakresie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej określone zostały w jej regulaminie organizacyjnym⁹, zgodnie z którym do zadań Wydziału Prewencji Komendy należało nadzorowanie i realizacja prowadzonych czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty dotyczącej przemocy w rodzinie szczególnie poprzez wyznaczenie powiatowego koordynatora, a także udział w posiedzeniach zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych funkcjonujących przy samorządowych ośrodkach pomocy społecznej. Zgodnie z kartą opisu stanowiska pracy Kierownika Referatu Wykroczeń, Dzielnicowych, Nieletnich i Patologii Wydziału Prewencji, do zakresu jego obowiązków należało m.in. sprawowanie nadzoru nad problematyką przemocy w rodzinie i procedurą NK, a także w tym zakresie pełnienia funkcji powiatowego koordynatora, sporządzanie stosownych zestawień i sprawozdań oraz udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego Miasta i Gminy Kościerzyna. Kierownik ww. referatu pełnił funkcje koordynatora procedury NK¹⁰. W ramach pełnionej funkcji upoważniony był do kontroli teczek zagadnieniowych „Przemoc w rodzinie”, prowadzonych w podległych posterunkach Policji. Do nadzoru nad poprawnością prowadzenia tych teczek wyznaczono bezpośrednich przełożonych dzielnicowych realizujących procedurę NK.

Do zakresu zadań i obowiązków dzielnicowych Komendy należała realizacja procedury NK oraz udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Regulamin organizacyjny Komendy z dnia 27 listopada 2020 r.

¹⁰ Decyzje Komendanta Powiatowego Policji w Kościerzynie nr 14/21 z dnia 12 lutego 2021 r., nr 25/2021 z dnia 13 maja 2021 r. oraz 89/2023 z dnia 22 grudnia 2023 r.

Bezpośredni nadzór nad realizacją zadań przez Wydział Prewencji sprawował I Zastępca Komendanta.

(akta kontroli str. 6-104)

Kierownik Referatu Wykroczeń, Deliktowych, Nieletnich i Patologii Wydziału Prewencji Komendy został wyznaczony¹¹ do reprezentowania Komendy jako członek Zespołu Diagnostyczno-Konsultacyjnego ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. Jak wyjaśnił, podczas cyklicznych spotkań omawiano zdiagnozowane problemy w zakresie współpracy oraz analizowano możliwość zastosowania rozwiązań mających usprawnić działania profilaktyczne, których głównym celem było zapewnienie wzrostu świadomości społeczeństwa w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Koordynator NK wyjaśnił także, że w ramach współpracy ze szkołami zlokalizowanymi na terenie działania Komendy prowadzona była bieżąca wymiana informacji obejmujących kwestie związane z podejrzeniem stosowania przemocy domowej w rodzinie danego ucznia. Wskazał ponadto, że funkcjonariusze organizowali spotkania z uczniami, podczas których prowadzone były rozmowy na temat przemocy domowej i poszukiwania pomocy. W latach 2021-2023 zorganizowano odpowiednio - 18, 16 i 19 takich spotkań.

(akta kontroli str. 167-177, 282-285)

W związku z realizacją procedur NK na terenie powiatu kościerskiego zawarto ze wszystkimi gminami z terenu powiatu, tj. Burmistrzem Miasta Kościerzyna i wójtami gmin Kościerzyna, Nowa Karczma, Liniewo, Lipusz, Karsin, Stara Kiszewa oraz Dziemiany porozumienia dotyczące uczestnictwa przedstawicieli Komendy w pracach zespołów interdyscyplinarnych danej gminy. Deliktowemu oraz koordynator NK brali udział w posiedzeniach zespołów interdyscyplinarnych oraz grup roboczych/grup diagnostyczno-pomocowych ww. gmin.

(akta kontroli str. 105-157)

Jak wyjaśnił Komendant, realizacja zadań związanych z przemocą domową, postępowania w ramach procedury NK i współpracy ze szkołami i placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, ośrodkami interwencji kryzysowej, sądami, prokuraturą i z ośrodkami pomocy, a także zespołami interdyscyplinarnymi i grupami diagnostyczno-pomocowymi odbywała się w oparciu o powszechnie obowiązujące przepisy prawa. W Komendzie nie opracowano wewnętrznych instrukcji albo innych procedur obejmujących badane zagadnienie, gdyż – zdaniem Komendanta – nie było takiej potrzeby. W jego ocenie utrzymywanie stałego kontaktu z dyrekcją poszczególnych szkół, czy członkami zespołów interdyscyplinarnych zapewniało efektywną realizację podstawowego celu, tj. przeciwdziałania przemocy domowej.

(akta kontroli str. 275-281)

Komendant i Koordynator NK wyjaśnili również, że w ich ocenie bieżące uregulowania prawne zapewniały wystarczające warunki prowadzenia skutecznej działalności w ramach przeciwdziałania przemocy domowej. Komendant wyjaśnił, że nowelizacja przepisów związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej, która miała miejsce w 2023 r. w jego ocenie zapewniała większe zaangażowanie i współpracę wszystkich instytucji wykonujących działania w tym obszarze. Koordynator NK zauważył również,

¹¹ Decyzja nr 62/2021 Komendanta Powiatowego Policji w Kościerzynie z dnia 24 sierpnia 2021 r.

że niezwykle ważnym elementem, który wpływa pozytywnie na efektywność eliminowania przemocy była profilaktyka i wzrost świadomości społeczeństwa w tym zakresie.

Wskazując na bariery występujące w związku ze zwalczaniem i zapobieganiem przemocy domowej Koordynator NK wyjaśnił natomiast, że współpraca z innymi instytucjami udzielającymi pomocy, w tym w szczególności ośrodkami pomocy społecznej, jest utrudniona ze względu na godziny ich urzędowania. Funkcjonariusz Policji, z uwagi na całodobowy tryb pracy, ma problem w nawiązaniu kontaktu i uzyskaniu informacji niezbędnych dla podjęcia decyzji dotyczącej przeprowadzenia czynności w danej rodzinie. Ponadto wskazał także, iż zmiany w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej nałożyły na funkcjonariuszy Policji obowiązek uczestnictwa w spotkaniach grup diagnostyczno-pomocowych, co stanowi duże obciążenie dla dzielnicowych, którzy oprócz realizacji czynności związanych z tematyką przemocy w rodzinie są zaangażowani w szereg innych działań.

(akta kontroli str. 275-285)

1.2. W latach 2021-2023 nie przeprowadzono w Komendzie kontroli zewnętrznych w zakresie bezpośrednio dotyczącym przeciwdziałania przemocy domowej oraz realizacji procedury NK ¹². W 2021 r. funkcjonariusze Wydziału Prewencji przeprowadzili badania sprawdzające w Komendzie w zakresie sposobu organizacji służby obchodowej i prawidłowości sporządzanej dokumentacji przez dzielnicowych w kontekście Zarządzenia Nr 5 Komendanta Głównego Policji z dnia 20 czerwca 2016 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez dzielnicowego i kierownika dzielnicowych ¹³. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły sporządzenia Planu działania priorytetowego oraz nieczytelności zapisów w notatnikach służbowych.

Komendant podjął adekwatne działania zmierzające do wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości, tj. omówiono z dzielnicowymi ww. kwestie oraz zwiększono nadzór w tym zakresie.

(akta kontroli str. 190-194)

1.3. W okresie objętym kontrolą doksztalcanie funkcjonariuszy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz stosowania procedury NK odbywało się przede wszystkim w formie szkoleń wewnętrznych.

W poszczególnych latach 2021-2023 ww. szkolenia przeprowadzono odpowiednio jeden, dwa i siedem razy, z czego jedno, jedno i pięć szkoleń zostało zorganizowanych przez Komendę Wojewódzką Policji w Gdańsku. W ww. siedmiu szkoleniach zorganizowanych przez Komendę Wojewódzką Policji w Gdańsku wzięło udział łącznie 20 funkcjonariuszy Komendy, w tym I Zastępca Komendanta, Naczelnik Wydziału Prewencji, Kierownik Referatu Wykroczeń, Dzielnicowych, Nieletnich i Patologii Wydziału Prewencji oraz 13 dzielnicowych¹⁴.

Pozostałe dwa szkolenia¹⁵ przeprowadzone zostały w Komendzie przez Kierownika Referatu Wykroczeń, Dzielnicowych, Nieletnich i Patologii Wydziału Prewencji dla

¹² W tym również przez jednostkę nadrzędną.

¹³ Dz. Urz. KGP poz. 26 ze zm.

¹⁴ Wszyscy dzielnicowi zatrudnieni w 2023 r. na Komendzie i podległych posterunkach. Wg stanu na 31 grudnia 2023 r. zatrudnionych było 10 dzielnicowych.

¹⁵ W tym jedno w 2022 r. i dwa w 2023 r.

funkcjonariuszy Wydziału Prewencji¹⁶ oraz jedno szkolenie dla czterech funkcjonariuszy służby przygotowawczej¹⁷.

(akta kontroli str. 195-273)

Komendant wyjaśnił ponadto, że problematyka przeciwdziałania przemocy domowej, obowiązujących w tym zakresie procedur i uregulowań prawnych omawiana była także w trakcie odpraw funkcjonariuszy przestępujących w danym dniu do służby. Kwestia przemocy domowej, nowelizacja przepisów w tym zakresie, uprawnienia funkcjonariuszy w ramach skutecznej ochrony osób dotkniętych przemocą, a także bieżące zdarzenia związane z przemocą domową, które wystąpiły na terenie powiatu, omawiane były także na odprawach kadry kierowniczej.

(akta kontroli str. 274)

1.4. Funkcjonariusze Komendy w latach 2021-2023 nie prowadzili szkoleń w zakresie stosowania procedury NK dla innych instytucji.

(akta kontroli str. 286-291)

1.5. W latach 2021-2023 do Komendy nie wpłynęły żadne skargi lub wnioski dotyczące przypadków występowania przemocy domowej, w tym z placówek oświatowych lub placówek służby zdrowia, oraz działalności Komendy w tym zakresie.

Komendant wyjaśnił, że pomimo, iż nie wpłynęły do Komendy żadne dokumenty z placówek oświatowych lub placówek służb zdrowia sygnalizujące możliwość wystąpienia przemocy domowej, otrzymywano informacje z ośrodków pomocy społecznej o założeniu procedury NK przez te placówki. Placówki oświatowe wszczęły 18 procedur NK w badanym okresie, a placówki służby zdrowia – sześć. Jak wskazał Komendant, w każdym z tych przypadków dzielnicowy uczestniczył w prowadzonej procedurze.

(akta kontroli str. 275-281)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Komendy w zbadanym obszarze.

OBSZAR

2. Realizacja procedury „Niebieskie karty”, w tym postępowanie wobec osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc

Opis stanu
faktycznego

2.1. W poszczególnych latach 2021-2023 w Komendzie liczba:

- interwencji domowych wyniosła odpowiednio: 635, 628 i 662;
- NK sporządzonych przez funkcjonariuszy Komendy NK: 87, 78 i 84;

¹⁶ Odpowiednio dla 15 i 18 funkcjonariuszy z 84 i 82 zatrudnionych w Wydziale Prewencji.

¹⁷ Do trzech lat od daty przyjęcia do służby.

- pokrzywdzonych w przemocy domowej: 88, 82, 149;
- sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu: 66, 39 i 29, w tym 50, 38 i 23 osoby przewiezione zostały do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych;
- wszczętych i zakończonych postępowań przygotowawczych wyniosła odpowiednio: 233 i 233 w 2021 r., 280 i 282¹⁸ w 2022 r. oraz 290 i 271 w 2023 r., z kwalifikacją prawną zarzucanych oraz stwierdzonych czynów zabronionych z art.: 157 § 1, 2 i 4, 160 § 2, 190 § 1, 190a § 1, 207 § 1 oraz 207 § 1a, 278 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny oraz art. 62 ust. 1 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii¹⁹.

W Komendzie nie posiadano danych dotyczących liczby rodzin doświadczających przemocy pozostających pod opieką dzielnicowego.

(akta kontroli str. 292-293, 339-341)

2.2 Założone przez policjantów NK rejestrowane były w Systemie Elektronicznej Sprawozdawczości Policji (SESPol)²⁰ w którym gromadzono dane statystyczne jak m.in. formularz III/8 – Sprawozdanie z podjętych przez policję działań wobec przemocy domowej dotyczące procedury NK. Ponadto wszystkie interwencje oraz zgłoszenia wpływające do Komendy (m.in. dot. obszaru przemocy domowej) dokumentowane były w systemie informatycznym – Systemie Wspomagania Dowodzenia (SWD).

Komendant wyjaśnił, że sama czynność wdrożenia procedury NK w rodzinie w związku z potwierdzoną przemocą domową nie podlegała rejestracji w Krajowym Systemie Informacyjnym Policji (KSIP). W ww. systemie rejestrowano osoby odizolowane – zatrzymane np. w trybie art. 15a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji²¹ – poprzez nadanie kolejnego numeru OZO (numer zatrzymania danej osoby) oraz związane z czynnością zatrzymania bądź wystąpienia przestępstwa przeciwko rodzinie wydarzenie ZIW (kolejny numer wydarzenia w KSIP). Wskazał ponadto, że funkcjonariusz sporządzający druk formularza NK – część A zobligowany był do napisania notatki urzędowej, w której zawarte były informacje opisowe o przyczynie wszczęcia procedury. Całość dokumentacji przekazywana była służbie dyżurnej, która dokonywała odpowiedniej rejestracji w SWD. Następnie dokumentacja przekazywana była do Komendanta lub jego zastępcy, celem zapoznania się i dekretacji dokumentacji. W dalszej kolejności pracownik sekretariatu rejestrował sprawę w systemie SIDAS²², a dokumentacja trafiała do Naczelnika Wydziału Prewencji i kierownika Referatu Dzielnicowych, Nieletnich i Patologii ww. Wydziału. Po zapoznaniu się, zgodnie z rejonizacją, sprawa była przekazywana dzielnicowemu. Komendant wyjaśnił, że w podległych posterunkach rejestracja odbywała się analogicznie, a osobą wyznaczającą danego dzielnicowego do realizacji procedury był kierownik danego posterunku.

Dzielnicowi nie prowadzili rejestrów rodzin objętych procedurą NK dla obsługiwanych przez siebie rejonów, a w Komendzie nie prowadzono jednego, zbiorczego rejestru ww. rodzin z terenu powiatu kościerskiego. Komendant wyjaśnił, że każdy dzielnicowy

¹⁸ Dwa postępowania dotyczyły lat wcześniejszych.

¹⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.

²⁰ SESP 2 oraz SESP 3.

²¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 145.

²² Wewnętrzny system obiegu dokumentów w Komendzie.

w zakresie wykonywanych czynności służbowych gromadzi teczki zagadnieniowe „Przemoc w rodzinie”, które dotyczą prowadzonych procedur NK w poszczególnych rodzinach. Wszelkie informacje dotyczące założenia procedury NK przez funkcjonariusza lub wpływu informacji o założeniu procedury NK do Komendy z innej instytucji widniały w systemie SIDAS EZD. W jego ocenie każdy dzielnicowy na posiadanym indywidualnym koncie mógł w każdej chwili zweryfikować ilość prowadzonych aktualnie procedur NK.

(akta kontroli str. 275-281, 286-341)

Na koniec IV kwartału 2020 r. sporządzono 23 NK, a w poszczególnych kwartałach 2021 r. odpowiednio: 21, 25, 24 i 17, w 2022 r.: 18, 27, 16 i 17 oraz w 2023 r.: 13, 21, 23 i 27.

W latach 2021-2023 zgłoszonych zostało odpowiednio: 635, 628 i 662 interwencje domowych.

W Komendzie nie posiadano danych w zakresie ilości rodzin doświadczających przemocy, które pozostawały pod opieką dzielnicowych w kolejnych kwartałach kontrolowanego okresu, gdyż – jak oświadczył Koordynator NK – nie prowadzono rejestrów rodzin objętych procedurą NK.

(akta kontroli str. 281-282, 292-293)

Szczegółowa analiza zapisów w notatnikach służbowych i systemie SWD wykazała jednak, że w przypadku sześciu interwencji domowych²³ opis interwencji mógł wskazywać na uzasadnione podejrzenia stosowania przemocy domowej, a w konsekwencji konieczność wszczęcia procedury NK. W SWD i notatniku służbowym dotyczącym zdarzenia:

- JED-4854P-20220305-1965, zapisano, że „Mąż agresywny pod wpływem alkoholu, uderzył zgłaszającą, w domu małe dziecko, niepotrzebna pomoc medyczna. W dniu 5 marca 2022 r. mężczyzna pod działaniem alkoholu wszczął awanturę ze swoją żoną. W mieszkaniu znajdowało się też dwuletnie dziecko. W obecności funkcjonariuszy mężczyzna zachowywał się spokojnie – pouczono. Zgłaszającej udzielono informacji o dalszym postępowaniu. Funkcjonariusze nie stwierdzili przemocy domowej”. Pod powyższym adresem nie było innych interwencji Policji.

Funkcjonariusz wyjaśnił, że podczas interwencji nie została założona NK, gdyż uczestnicy zachowywali się spokojnie i nie stwierdzono przemocy domowej.

- JED-4854P-20211024-9234, zapisano, że „Zgłaszająca 14-latką, w tle rozmowy słyhać straszne krzyki, ojciec zgłaszającej znęca się nad rodziną – krzyczy na rodzinę, popycha babcię, jest trzeźwy. Ma miejscu trójka dzieci w wieku 14, 16 i 13 lat. Mężczyzna oddał się przed przybyciem patrolu. Żona oświadczyła, że jej mąż nadużywa alkoholu i wszczyna awantury domowe, a dzisiaj doszło do kłótni małżeńskiej. Nie stwierdzono przemocy domowej”. W wyniku kontroli NIK ustalił, że pod powyższym adresem miały miejsce jeszcze cztery interwencje²⁴, a w wyniku jednej z nich założono NK.

²³ Dotyczy zdarzeń nr: JED-4854P-20220305-1965, JED-4854P-20211024-9234, JED-4854P-20210711-5739, JED-4854P-20220919-6973, JED-4854P-20231024-6897 oraz JED-4854P-20231217-7988.

²⁴ 8 lutego 2021 r., 28 października 2021 r., 4 lutego 2022 r. oraz 15 lipca 2022 r.

Brak było możliwości zweryfikowania ww. informacji i podania przyczyn braku założenia NK z uwagi na przeniesienie funkcjonariusza do pełnienia dalszej służby w innej komendzie.

- JED-4854P-20231024-6897 zapisano, że „Kobieta i mężczyzna, prawdopodobnie nietrzeźwy, awanturują się, kobieta z dzieckiem 1,5 roku – mężczyzna ją uderzył. Na miejscu funkcjonariusze zastali kobietę, która oświadczyła, że doszło do awantury z pijanym partnerem, który podejrzewa ją o zdradę. Pouczono o możliwościach prawnych”. Pod powyższym adresem nie było innych interwencji Policji.

Funkcjonariusz wyjaśnił, że nie została wdrożona procedura NK, gdyż w toku czynności ustalono, iż uderzenie nie było celowe i zamierzone, a mężczyzna nie miał zamiaru wyrządzić krzywdy kobiecie.

- JED-4854P-20231217-7988, zapisano, że „Zgłasza matka, że córka dzwoniła, że jej partner ją bije, szarpie i wyzywa. Na miejscu dwumiesięczne niemowlę. Patrol zastał kobietę, która oświadczyła, że pomiędzy nią a jej mężem doszło do awantury domowej, po czym mąż oddalił się z miejsca zamieszkania. Na miejscu nie stwierdzono przemocy w rodzinie. Poinformowano o możliwościach prawnych”. Pod powyższym adresem nie było innych interwencji Policji.

Funkcjonariusz wyjaśnił, że nie założono NK, ponieważ na miejscu panował ład i porządek, nie ujawniono oznak przemocy.

- JED-4854P-20220919-6973, zapisano, że „Mąż agresywny, uderzył zgłaszającą, kobieta się go obawia. Funkcjonariusze na miejscu ustalili, że mężczyzna wszczął awanturę w trakcie której uderzył kobietę w twarz. Kobieta nie doznała żadnych obrażeń ciała. Na miejscu strony zachowywały się spokojnie, doszli do porozumienia”. Pod powyższym adresem miały miejsce jeszcze dwie interwencje²⁵, w wyniku których założono NK.

Funkcjonariusz wyjaśnił, że na ww. interwencję udał się z dzielnicowym²⁶, który posiadał prawidłowe i szczegółowe rozeznanie na temat sytuacji rodzinnej osób objętych interwencją, a strony zachowywały się spokojnie i doszły do porozumienia.

- JED-4854P-20210711-2739, zapisano, że „teść zgłaszającej pod wpływem alkoholu agresywny, atakuje zgłaszającą, która jest z małym dzieckiem. Ma miejscu zastano mężczyznę oraz kobietę – osoby pokłóciły się, ale nie doszło pomiędzy nimi do rękoczynów i przemocy. Pouczono o zachowaniu spokoju”. Pod powyższym adresem nie było innych interwencji Policji.

Funkcjonariusz wyjaśnił, że ustalono, że teść przed przyjazdem policji obrażał synową, gdyż uniemożliwiała mu spotkanie z wnukiem. Oświadczył także, że powiadomił o interwencji dzielnicowego.

(akta kontroli str. 342-396)

NIK wskazuje, że zgodnie z § 4 ust. 1 wytycznych nr 5 w przypadku uzasadnionego podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie, w rozumieniu art. 2 pkt 2 upp, policjant wszczyna procedurę NK. Kategoryczne sformułowanie „wszczyna” świadczy o obligatoryjności – a nie fakultatywności – tego działania. Ponadto w świetle definicji przemocy domowej ujętej w przywołanym przepisie upp, przemocą może być również

²⁵ 20 lutego 2023 r. oraz 19 marca 2023 r.

²⁶ W trakcie kontroli NIK dzielnicowy pracował w innej komendzie.

zachowanie jednorazowe, a wszczęcie procedury NK nie powinno być uzależnione od wniosku pokrzywdzonego. W tym kontekście, treść zapisów w notatnikach służbowych powinna pozwalać na jednoznaczne określenie zaistniałego w konkretnej sprawie stanu faktycznego m.in. aby uniknąć ewentualnych wątpliwości w przedmiocie zasadności zakładania NK.

2.3. Szczegółowa analiza 40 teczek „Przemoc w rodzinie”²⁷ dotycząca działań funkcjonariuszy Policji podjętych w związku z założonymi NK wykazała, że:

- osiem procedur – według stanu na 31 grudnia 2023 r. było w toku, w jednej procedurze brak było danych o zakończeniu, a czas trwania w pozostałych przypadkach wynosił od czterech²⁸ do 711 dni;
- w 38 przypadkach NK zostały założone przez funkcjonariuszy, a w dwóch – przez pracowników ośrodków pomocy społecznej;
- w każdym przypadku założenie NK było uzasadnione, a funkcjonariusze biorący udział w interwencji wypełnili arkusze A tego formularza, za wyjątkiem braku udokumentowania w nim w 10 przypadkach (z 38 NK wszczętych przez Komendę) faktu przekazania osobie dotkniętej przemocą domową arkusza B tego formularza, o czym szerzej mowa w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. W pozostałych przypadkach informacja ta:
 - a) zawarta była w części XXI²⁹ formularza A – według wzoru wynikającego z rozporządzenia o NK z 13 września 2011 r. lub
 - b) zawarta była w części XII³⁰ lub XIII³¹ formularza A – według wzoru wynikającego z rozporządzenia o NK z 6 września 2023 r.;
- w jednym przypadku zastosowano wzór formularza NK niezgodny ze wzorem wynikającym z rozporządzenia o NK z 6 września 2023 r., co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- w 15 przypadkach udokumentowano weryfikację informacji w systemie KSIP i SWD celem ustalenia, czy pod wskazanym przez zgłaszającego adresem figuruje zarejestrowana jednostka broni oraz czy został wydany nakaz lub zakaz, w formie notatki, wpisów w SWD albo załączonych wydruków z ww. systemów, natomiast w 25 przypadkach – nie udokumentowano przeprowadzonej weryfikacji. Komendant wyjaśnił, że podczas przeprowadzania interwencji adres był każdorazowo sprawdzany w SWD pod kątem zarejestrowanej broni i zastosowanego nakazu/zakazu. Nie zostało to udokumentowane w postaci odrębnej notatki urzędowej lub wydruku z systemu SWD, ponieważ była to czynność wykonywana automatycznie przez przedmiotowy system;
- we wszystkich przeanalizowanych sprawach dzielnicowi, właściwi ze względu na miejsce zamieszkania osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, otrzymali informacje

²⁷ W tym 20 procedur NK, której – zgodnie ze wskazaniem koordynatora NK – trwały najdłużej, 20 NK losowo wybranych (w tym 10 NK prowadzonych na podstawie znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie).

²⁸ Najkrócej trwającą procedurę NK zakończono w związku ze zmianą adresu zamieszkania osoby doznającej przemocy. Oryginał NK przekazano do właściwego ośrodka pomocy społecznej, poza terenem powiatu kościerskiego.

²⁹ Dodatkowe informacje.

³⁰ Działania interwencyjne podjęte wobec osoby doznającej przemocy domowej z tabelą, w której wyszczególniono działania w tym m.in.: przekazanie formularza „Niebieska Karta – B”.

³¹ Dodatkowe informacje.

dotyczące wszczęcia procedury NK;

- w odniesieniu do 38 NK sporządzonych przez funkcjonariuszy – w 29 przypadkach sporządzono kwestionariusz szacowania ryzyka, w dwóch przypadkach NK sporządzono w wyniku złożenia zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa, w jednym przypadku sprawca był nieobecny, a w pozostałych sześciu nie przygotowano takiego dokumentu, pomimo takiego obowiązku, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- informacja o wszczęciu przez funkcjonariuszy Komendy 37 procedur NK została przekazana do właściwych zespołów interdyscyplinarnych w terminie wynikającym § 7 rozporządzenia o NK z 13 września 2011 r. i § 7 rozporządzenia o NK z 6 września 2023 r. (tj. odpowiednio do siedmiu oraz pięciu dni). W jednym przypadku NK przekazano z przekroczeniem ww. terminu, o czym mowa w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- NK założone przez ośrodki pomocy społecznej zostały przekazane do Komendy w terminie pięciu i 29 dni od dniach ich założenia;
- w 34 przypadkach udokumentowano w formie notatki urzędowej fakt sprawdzenia informacji zawartych w policyjnych systemach informatycznych w zakresie zarejestrowanych interwencji Policji w miejscu zamieszkania osoby, wobec której istniało podejrzenie, że była dotknięta przemocą. Natomiast w sześciu przypadkach – nie udokumentowano tego faktu, o czym szerzej mowa w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- we wszystkich teczkach zagadnieniowych „Przemoc w rodzinie” znajdowała się karta nadzoru, dokumentująca działania przeprowadzone przez bezpośredniego przełożonego lub Koordynatora NK, co było zgodne z § 9 ust. 2 wytycznych nr 5;
- w 22 przypadkach, w skład rodziny dotkniętej przemocą wchodziły osoby nieletnie, w których w 18 przypadkach przekazano informacje o nieletnich komórce organizacyjnej w sprawach nieletnich i patologii, a w czterech przypadkach brakowało udokumentowania przekazania ww. informacji do ww. komórki, o czym szerzej mowa w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- w 37 przypadkach pierwsza wizyta sprawdzająca stan bezpieczeństwa osoby, co do której istniało podejrzenie, że była dotknięta przemocą domową została przeprowadzona odpowiednio w terminie pięciu lub siedmiu dni od dnia wszczęcia procedury NK lub otrzymania kopii wypełnionego formularza NK - A, w przypadku wszczęcia procedury przez podmiot pozapolicyjny, natomiast w trzech przypadkach po tym terminie, o czym szerzej mowa w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- we wszystkich przypadkach udokumentowano przeprowadzenie u rodziny dotkniętej przemocą systematycznych wizyt kontrolnych w celu sprawdzenia stanu bezpieczeństwa domowników oraz zachowania się sprawcy przemocy, co było zgodne z § 13 pkt 6 rozporządzenia o NK z 13 września 2011 r., jednakże w 14 sprawach kolejne takie wizyty przeprowadzono rzadziej niż jeden raz na 30 dni lub z częstotliwością mniejszą niż określona przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą, o czym szerzej mowa jest w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- w 38 przypadkach udokumentowano przeprowadzenie rozmowy profilaktycznej z osobą, wobec której istniało podejrzenie, że stosowała przemoc domową, w

czterech przypadkach osoby stosujące przemoc przebywały w szpitalu lub areszcie śledczym, natomiast w pozostałych ośmiu przypadkach nie udokumentowano tego faktu, o czym szerzej mowa w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;

- w 20 przypadkach interwencja była związana ze spożywaniem alkoholu;
- w 11 przypadkach nie stwierdzono udokumentowania w teczkach zagadnieniowych, ani poprzez załączenie kopii, ani w formie sporządzonej notatki urzędowej, informacji dotyczącej sporządzenia indywidualnego planu pomocy wobec rodziny dotkniętej występowaniem przemocy i zadań z niej wynikających do realizacji przez Komendę (tj. w szczególności częstotliwości wizyt sprawdzających), co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. W pozostałych przypadkach zawarto takie informacje w notatkach urzędowych, a w żadnej z teczek nie znajdowała się kopia indywidualnego planu pomocowego. Komendant wyjaśnił, że podczas prowadzonej procedury NK czynności związane z wdrożeniem indywidualnego planu pomocy dokumentowane były podczas prac grupy roboczej/diagnostyczno-pomocowej w formularzu NK część C. Formularze te – jak wskazał Komendant – dołączane były do dokumentacji prowadzonej w ośrodkach pomocy społecznej;
- 32 sprawach nie udokumentowano w formie notatki informacji o podjętych działaniach przekazywanych przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”, w pozostałych ośmiu sprawach udokumentowano ten fakt, zgodnie z § 6 ust. 6 wytycznych nr 5. Komendant wyjaśnił, że koordynator NK oraz dzielnicowi będący członkami zespołów interdyscyplinarnych i/lub grup roboczych podczas udziału w spotkaniach realizowali zadania wynikające z przepisów prawa, brali aktywny udział w zakresie prac z osobą, co do której istniało podejrzenie, że była dotknięta przemocą oraz osobą, wobec której istniało podejrzenie, że stosowała przemoc w rodzinie. Ponadto wskazał, że każdy z dzielnicowych był w stałym kontakcie z członkami grupy roboczej/diagnostyczno-pomocowej oraz przewodniczącym zespołu interdyscyplinarnego i przekazywali na bieżąco – osobiście lub przy wykorzystaniu środków telekomunikacyjnych – informacje o podjętych działaniach;
- w odniesieniu do spraw prowadzonych na podstawie znowelizowanych przepisów – według stanu na 31 grudnia 2023 r. – nie udokumentowano w formie notatki poinformowania zespołu interdyscyplinarnego o działaniach podejmowanych wobec osób doznających przemocy (np. udział w zajęciach terapeutycznych przez stosującego przemoc), zgodnie z § 17 ust. 8 rozporządzenia o NK z 6 września 2023 r. Komendant wyjaśnił, że w ww. przepisie nie zawarto informacji na temat terminu przekazania notatki urzędowej do zespołów interdyscyplinarnych, zatem w sprawach pozostających w toku notatka urzędowa o podejmowanych działaniach z zostanie przekazana do właściwego zespołu interdyscyplinarnego;
- w 39 sprawach były dokumenty potwierdzające zakończenie procedury NK w formie notatki lub protokołu/decyzji zakończenia przez zespół interdyscyplinarny, a w jednej – brak było ww. dokumentów, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. W żadnej z ww. zakończonych spraw, w teście „Przemoc w rodzinie”, nie udokumentowano terminu i sposobu powiadomienia ofiary przemocy o zakończeniu prowadzenia procedury NK.

(akta kontroli str. 342, 397-464)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowości:

1. Nie udokumentowano niektórych działań dotyczących zbadanych NK. I tak:

1.1. W 10 przypadkach (wszczętych przez Komendę)³² nie udokumentowano faktu przekazania osobie dotkniętej przemocą domową arkusza B formularza NK, co było niezgodne z § 4 ust. 5 wytycznych nr 5, albo nie udokumentowano ww. faktu w sposób opisany w tym przepisie, w myśl którego czynność tę policjant dokumentuje w części XXI formularza „Niebieska Karta - A”.

Komendant oraz dzielnicowi wyjaśnili, że wynikało to z przeoczenia. W pozostałych dwóch przypadkach³³ brak było możliwości zweryfikowania ww. informacji i podania przyczyn z uwagi na przebywanie funkcjonariusza na emeryturze oraz przeniesienia do pełnienia dalszej służby w innej komendzie.

(akta kontroli str. 342, 397-464)

1.2. W sześciu przypadkach³⁴ nie udokumentowano w formie notatki urzędowej sprawdzenia informacji zawartych w policyjnych systemach informatycznych w zakresie zarejestrowanych interwencji Policji w miejscu zamieszkania osoby, wobec której istniało podejrzenie, że była dotknięta przemocą. Naruszało to § 5 ust. 4 wytycznych nr 5, w myśl którego dzielnicowy dokumentuje fakt dokonania ww. sprawdzenia notatką urzędową.

Komendant oraz dzielnicowi wyjaśnili, że każdorazowo dokonywano sprawdzenia ww. informacji, jednak w wyniku niedopatrzenia informacja nie została zawarta w formie notatki urzędowej. W jednym przypadku³⁵ brak było możliwości zweryfikowania ww. informacji i podania przyczyn z uwagi na przeniesienie funkcjonariusza do pełnienia dalszej służby w innej komendzie.

(akta kontroli str. 342, 397-464)

1.3. W ośmiu przypadkach³⁶ nie udokumentowano w formie notatki urzędowej faktu przeprowadzenia rozmowy z osobą, wobec której istniało podejrzenie, że stosowała przemoc w rodzinie. Naruszało to § 10 ust. 1 rozporządzenie o NK z 13 września 2011 r. oraz § 8 ust. 4 wytycznych nr 5, zgodnie z którymi, wszystkie działania podjęte przez policjanta w ramach procedury NK podlegają dokumentowaniu.

Komendant oraz dzielnicowi jako przyczynę braku udokumentowania faktu przeprowadzenia ww. rozmowy wskazywali niedopatrzenie, utrudniony kontakt lub brak współpracy.

³² Akta sprawy nr: E.517-152/2021, PPD.517/1/22, 517-185/21 (obie NK), E.517-61/22, E.517-110/21, PPD.517-8/2023, PPD.517-11/2021, E.517-163/2023, E.517-96/2023, PPL.517-24/2022.

³³ PPL.527-26/2021, PPL.517/10/2022.

³⁴ Akta sprawy nr PPD.517/1/22, PPL.517-22/2021, E.517-148/2020, PPD.517-8/2023, PPD.517-11/2021 oraz PPL.517-24/2022.

³⁵ PPL.517-24/2022.

³⁶ PPL.517-22/2021, E.517-82/2022, E.517-54/2022, E.517-85/22, PPL.517-58/2022, PPD.517-8/2023, PPL.517-10/2022, PPL.517-52/2023.

W pozostałych dwóch przypadkach³⁷ brak było możliwości zweryfikowania ww. informacji i podania przyczyn z uwagi na przeniesienie funkcjonariusza do pełnienia dalszej służby w innej komendzie oraz przejście na emeryturę.

(akta kontroli str. 342, 397-464)

1.4. W 32 sprawach³⁸ nie udokumentowano przekazania przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej w formie notatki urzędowej informacji o podjętych działaniach w ramach realizowanej procedury NK, co naruszało § 6 ust. 6 wytycznych nr 5.

Komendant oraz dzielnicowi wyjaśnili, że każda notatka sporządzana przez danego dzielnicowego, znajdująca się w teczkach zagadnieniowych „Przemocy w rodzinie” była przekazywana przewodniczącemu grupy roboczej/diagnostyczno-pomocowej. Niemniej jednak w wyniku niedopatrzenia fakt przekazania nie został udokumentowany. Wskazali także, że dzielnicowi podczas prowadzenia procedury NK byli w stałym kontakcie osobistym oraz telefonicznym z członkami grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych oraz z przewodniczącymi zespołów interdyscyplinarnych.

W pozostałych czterech przypadkach³⁹ brak było możliwości zweryfikowania ww. informacji i podania przyczyn z uwagi na przeniesienie funkcjonariusza do pełnienia dalszej służby w innej komendzie oraz przejście na emeryturę.

(akta kontroli str. 342, 397-464)

1.5. W jednej sprawie⁴⁰ nie udokumentowano zakończenia procedury NK w formie notatki lub protokołu/decyzji zakończenia przez zespół interdyscyplinarny, co było niezgodne z § 5 ust. 6 wytycznych nr 5, zgodnie z którymi w przypadku, gdy powiadomienie o zakończeniu procedury nie nastąpiło w formie pisemnej, dzielnicowy sporządza notatkę urzędową, zawierającą informację o zakończeniu procedury, z którą zapoznaje się jego bezpośredni przełożony.

Komendant wyjaśnił, że funkcjonariusz prowadzący teczkę zagadnieniową „Przemoc w rodzinie” oznaczoną ww. numerem przeniesiony zostały do pełnienia dalszej służby w innej komendzie i z uwagi na powyższe nie mógł wskazać przyczyn stwierdzonej nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 342, 397-464)

2. W jednym przypadku⁴¹ zastosowano wzór formularza NK niezgodny ze wzorem wynikającym z rozporządzenia o NK z 6 września 2023 r.

Komendant wyjaśnili, że funkcjonariusz sporządzający formularz NK w ww. sprawie przebywa na zwolnieniu lekarskim, dlatego nie zdołano pozyskać

³⁷ PPL.517-58/2022, PPL.517-10/2022.

³⁸ E.517-152/2021, PPD.517/1/22, PPL.517-36/2021, E.517-148/2020, E.517-109/22, E.517-28/2021, E.517-82/2022, E.517-54/2022, E.517-173/2021, E.517-42/2023, E.517-85/22, E.517-110/21, PPL.517-26/2021, PPL.517-58/2022, PPD.517-8/2023, PPD.517-6/2022, PPD.517-13/21, PPL.517-10/2022, PPL.517-10/2023, PPD.517-11/2021, PPD.517-6/23, PPL.517-52/2023, PPL.517-45/2023, E.517-175/2023, E.517-163/2023, PPL.517-50/2023, PPL.517-41/2023, PPK-517-12/2023, PPL.517-40/2021, PPL.517-24/2022, E.517-119/22, E.517-145/2021.

³⁹ PPL.517-26/2021, PPL.517-58/2022, PPL.517-24/2022 oraz E.517-110/21.

⁴⁰ PPL.517-26/2021.

⁴¹ Sprawa nr PPL-517-45/2023.

osobistych wyjaśnień. Wskazał również, że sporządzono NK na nieobowiązującym już w tamtym czasie druku z powodu niedopatrzenia.

(akta kontroli str. 342, 397-464)

3. W jednym przypadku⁴² NK założoną 25 marca 2022 r. przekazano do zespołu interdyscyplinarnego 4 kwietnia 2022 r., tj. po upływie 10 dni, co było niezgodne z § 7 ust. 1 rozporządzenia o NK z 13 września 2011 r., który stanowi, że przekazanie wypełnionego formularza NK do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego następuje niezwłocznie, nie później niż w terminie siedmiu dni od dnia wszczęcia procedury.

Komendant wyjaśnił, że funkcjonariusz prowadzący teczkę zagadnieniową „Przemoc w rodzinie” oznaczoną ww. numerem przebywa na emeryturze i z uwagi na powyższe nie mógł wskazać przyczyn stwierdzonej nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 342, 397-464)

4. W czterech⁴³ (z 16) przypadkach pomimo występowania osób nieletnich w rodzinie, w której stwierdzono stosowanie przemocy, brakowało potwierdzenia przekazania informacji o nieletnich do komórki organizacyjnej ds. nieletnich i patologii, co naruszało § 11 punkt 2 lit. c zarządzenia Komendanta Głównego nr 1619 z 3 listopada 2010 r.⁴⁴ W myśl tego przepisu, dzielnicowy zobowiązany był do uzyskiwania i wymiany informacji z komórką do spraw nieletnich i patologii o rodzinach dysfunkcyjnych oraz sytuacji małoletnich i nieletnich w rodzinach, w których występuje przemoc.

Komendant i dzielnicowy wyjaśnił, że w każdej sprawie, gdzie występują osoby nieletnie, w której stwierdzono stosowanie przemocy informowana była komórka organizacyjna ds. nieletnich i patologii, a brak potwierdzania przekazania tych informacji wynikał z niedopatrzenia.

W pozostałych dwóch⁴⁵ przypadkach brak było możliwości zweryfikowania ww. informacji i podania przyczyn z uwagi na przeniesienie funkcjonariusza do pełnienia dalszej służby w innej komendzie.

(akta kontroli str. 342, 397-464)

5. W sześciu przypadkach, w związku założeniem NK na miejscu bezpośredniej interwencji, w aktach sześciu spraw brakowało kwestionariusza szacowania ryzyka. Zgodnie z § 11 ust. 1 wytycznych nr 5 funkcjonariusz dokonuje oceny ryzyka poprzez wypełnienie kwestionariusza szacowania ryzyka, przed zatrzymaniem osoby w trybie art. 15a ust. 1 ustawy o Policji.

Komendant i dzielnicowi wyjaśnili, że przyczyną braku kwestionariusza było jego zagubienie lub niedopatrzenie.

W pozostałych dwóch⁴⁶ przypadkach brak było możliwości zweryfikowania ww. informacji i podania przyczyn z uwagi na przeniesienie funkcjonariusza do

⁴² PPL.517-10/2022.

⁴³ PPD.517/1/22, PPL. 517-26/2021, PPD. 517-13/21, PPL. 517-24/2022.

⁴⁴ W sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich (Dz. Urz. KGP Nr 11 poz. 64).

⁴⁵ PPL.517-26/2021 i PPL.517-24/2022.

⁴⁶ PPL.40/2021 oraz PPL.517-24/2022..

pełnienia dalszej służby w innej komendzie oraz przebywanie funkcjonariusza na emeryturze.

(akta kontroli str. 342, 397-464)

6. W 11 przypadkach ⁴⁷ nie stwierdzono udokumentowania w teczkach zagadnieniowych, ani poprzez załączenie kopii, ani w formie sporządzonej notatki urzędowej, informacji dotyczącej sporządzenia indywidualnego planu pomocy wobec rodziny dotkniętej występowaniem przemocy i zadań z niej wynikających do realizacji przez Komendę (tj. w szczególności częstotliwości wizyt sprawdzających). W pozostałych przypadkach zawarto takie informacje w notatkach urzędowych. Naruszało to § 5 ust. 1 wytycznych nr 5, w myśl którego w teście zagadnieniowej „Przemoc w rodzinie”, gromadzi się dokumenty potwierdzające czynności podjęte przez Policję wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

Komendant i dzielnicowi wyjaśnili, że brak ww. notatek w aktach wynikał z przeczenia.

W pozostałych trzech przypadkach⁴⁸ brak było możliwości zweryfikowania ww. informacji i podania przyczyn z uwagi na przeniesienie funkcjonariusza do pełnienia dalszej służby w innej komendzie oraz przebywanie na emeryturze.

(akta kontroli str. 342, 397-464)

7. W 16 przypadkach (na 40 badanych) nieterminowo przeprowadzano wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osób, co do których istniało podejrzenie, że były dotknięte przemocą w rodzinie. I tak:

7.1. W trzech przypadkach⁴⁹ pierwsza taka wizyta została przeprowadzona w terminie od ośmiu do 12 dni od dnia wszczęcia procedury NK, co naruszało § 6 ust. 5 wytycznych nr 5, zgodnie z którym wizyta ta powinna odbyć się nie później niż w terminie 7 dni od dnia wszczęcia procedury NK.

Dzielnicy wyjaśnili, że stan bezpieczeństwa rodzin był im znany, pozostawali w stałym kontakcie telefonicznym z rodziną, a w wyniku niedopatrzenia nie została sporządzana stosowana dokumentacja.

W jednym przypadku⁵⁰ brak było możliwości zweryfikowania ww. informacji i podania przyczyn z uwagi na przeniesienie funkcjonariusza do pełnienia dalszej służby w innej komendzie.

(akta kontroli str. 342, 397-464)

7.2. W 14 przypadkach⁵¹ kolejne wizyty sprawdzające przeprowadzono rzadziej niż co 30 dni lub z częstotliwością mniejszą niż określona przez grupy robocze. Naruszało to § 6 ust. 3 i 4 wytycznych nr 5, które regulują ww. częstotliwość.

⁴⁷ E.517-82/2022, E.517-54/2022, E.517-61/22, PPL.517-26/2021, PPD.517-6/2022, PPL.517/10/2022, PPL.517-52/2023, E.517-204/23, PPL.517-50/2023, PPL.517-54/2023, PPL.517-24/2022.

⁴⁸ E.517-61/11, PPL.517-26/2021, PPL.517/10/2022

⁴⁹ W sprawie E.517-109/22 pierwsza wizyta odbyła się 08 listopada 2022, podczas gdy procedurę NK wszczęto 28.10.2022, w sprawie E.517-42/2023 – 27 kwietnia 2023, podczas gdy procedurę NK wszczęto 19 kwietnia 2023, a w sprawie PPL.517-58/2022 – 15 stycznia 2022 r., podczas gdy drugą procedurę NK wszczęto 3 stycznia 2022 r.

⁵⁰ PPL.517-58/2022.

⁵¹ Sprawa nr PPD.517/1/22, PPL.517-36/2021, 517-185/21, E.517-148/2020, E.517-82/2022, E.517-54/2022, E.517-42/2023, E.517-61/22, E.517-189/21, PPL.517-26/2021, PPL.517-58/2022, PPL.517-10/2023, PPD.517-52/2023, PPL.517-52/2023.

Dzielnicy wyjaśnili, że stan bezpieczeństwa rodzin był im znany, pozostawali w stałym kontakcie telefonicznym z rodziną, a w wyniku niedopatrzenia nie została sporządzana stosowana dokumentacja.

W pozostałych czterech przypadkach⁵² brak było możliwości zweryfikowania ww. informacji i podania przyczyn z uwagi na przebywanie jednego funkcjonariusza na emeryturze, oraz przeniesieniu dwóch funkcjonariuszy do pełnienia dalszej służby w innej komendzie.

Komendant wyjaśnił ponadto, że dzielnicowi w ramach zadań realizują czynności związane nie tylko z przeciwdziałaniem przemocy domowej. Z uwagi na specyfikę pracy następują częste zmiany w grafikach służb, których celem jest zapewnienie ciągłości służby na terenie działania Komendy. Wobec powyższego – jak wskazał – funkcjonariusze, pozostawali w stałym kontakcie z rodzinami objętymi procedurą NK, czasem jednak w wyniku niedopatrzenia nie sporządzili notatki urzędowej z przeprowadzonej wizyty lub rozmowy.

(akta kontroli str. 342, 397-464)

OCENA CZĄSTKOWA

W Komendzie nie prowadzono odrębnego rejestru rodzin objętych procedurą NK i nie dysponowano zintegrowanym rejestrem zawierającym ww. dane z innych instytucji. Na próbie 48 przypadków interwencji domowych stwierdzono, że w 42 sprawach podjęto prawidłowe decyzje o sposobie ich zakończenia, które udokumentowano w notatnikach służbowych. W 30 przypadkach uzasadnionego podejrzenia zaistnienia przemocy domowej założono NK. W sześciu sprawach, sporządzony przez policjantów opis interwencji w notatnikach służbowych, mógł wskazywać na zasadność wszczęcia procedury NK i prawdopodobieństwo występowania przemocy domowej.

Z kolei badanie 40 NK wykazało, że w każdym przypadku wszczęcie procedury NK było uzasadnione oraz została założonateczka zagadnieniowa „Przemoc w rodzinie”. W sprawach tych dzielnicowi zrealizowali obowiązki wynikające z dyspozycji grupy roboczej, a w ww. teczках były karty nadzoru, dokumentujące działania przeprowadzone przez bezpośredniego przełożonego lub Koordynatora NK. Stwierdzono jednak, że funkcjonariusze Komendy nie zawsze realizowali swoje obowiązki wynikające z rozporządzenia o NK z 13 września 2011 r. i wytycznych nr 5, a niekiedy realizowali je nierzetelnie. Nie zawsze terminowo przeprowadzano pierwsze oraz następne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osób, co do których istniało podejrzenie, że były dotknięte przemocą. Wystąpiły też przypadki nieterminowego przekazania złożonej przez funkcjonariuszy NK przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego oraz braku potwierdzenia przekazywania informacji o sytuacji małoletnich i nieletnich w rodzinach do komórki organizacyjnej ds. nieletnich i patologii. Nie udokumentowano także niektórych działań podjętych przez funkcjonariuszy w ramach tej procedury, tj.: przekazania osobie dotkniętej przemocą arkusza B formularza NK, przeprowadzenia rozmowy z osobą, która stosowała przemoc w rodzinie; sprawdzenia informacji zawartych w policyjnych systemach informatycznych w zakresie zarejestrowanych interwencji Policji, przekazania przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej w formie notatki urzędowej informacji o podjętych działaniach w ramach realizowanej procedury NK oraz zakończenia procedury NK. W części teczek brak było informacji dotyczącej sporządzenia indywidualnego planu pomocy wobec rodziny dotkniętej

⁵² PPL.517-36/2021, PPL.517-26/2021 oraz PPL.517-58/2022 oraz PPD.517/1/22.

występowaniem przemocy i zadań z niej wynikających do realizacji przez Komendę (tj. w szczególności częstotliwości wizyt sprawdzających).

W jednostkowym przypadku zdarzyło się, że funkcjonariusze zastosowali formularz NK niezgodny z obowiązującymi przepisami, a niekiedy w aktach brak było formularza szacowania ryzyka, pomimo podejmowania przez funkcjonariuszy interwencji bezpośrednio na miejscu zdarzenia.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK wnosi o:

Wnioski

1. Dokumentowanie faktu przekazania arkusza B formularza NK osobie dotkniętej przemocą domową.
2. Dokumentowanie przeprowadzenia rozmowy z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie lub jej nieprzeprowadzenia przy wskazaniu tego przyczyn.
3. Dokumentowanie sprawdzenia informacji zawartych w policyjnych systemach informatycznych w zakresie zarejestrowanych interwencji Policji w miejscu zamieszkania osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą.
4. Dokumentowanie przekazania przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej w formie notatki urzędowej informacji o podjętych działaniach w ramach realizowanej procedury NK.
5. Każdorazowe udokumentowanie zakończenia procedury NK w formie notatki urzędowej w przypadku, gdy powiadomienie o zakończeniu procedury nie nastąpiło w formie pisemnej.
6. Stosowanie wzoru formularza NK zgodnego ze wzorem wynikającym z rozporządzenia o NK z 6 września 2023 r.
7. Sporządzenie formularza szacowania ryzyka, w przypadku bezpośredniej interwencji przeprowadzanych na miejscu zdarzenia w obecności osoby podejrzewanej o stosowanie przemocy.
8. Terminowe przekazywanie założonych przez funkcjonariuszy NK przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego.
9. Przekazywanie do komórki organizacyjnej ds. nieletnich i patologii informacji o sytuacji małoletnich i nieletnich w rodzinach, w których występuje przemoc.
10. Dokumentowanie w teczках zagadnieniowych informacji dotyczącej sporządzenia indywidualnego planu pomocy wobec rodziny dotkniętej występowaniem przemocy i zadań z niej wynikających do realizacji przez Komendę (tj. w szczególności częstotliwości wizyt sprawdzających).
11. Terminowe przeprowadzanie pierwszej i następnych wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 28 czerwca 2024 r.

Kontroler

Milena Szymańska
główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Gdańsku
p.o. Wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis